

VERKIEZINGSPROGRAMMA
EUROPEES PARLEMENT 2019

FOCUS EN LEF

VOOR EEN STERK NEDERLAND
IN EEN VEILIG EUROPA

PROGRAMMACOMMISSIE

Ruben Brekelmans, Debbie van de Wijngaard,
Bart Groothuis, Nanda Kelly, Lucas Vos,
Mark Pol, Martijn Grevink, Annemarie Litjens

Focus en lef

De VVD wil dat iedere Nederlander zich vrij en veilig voelt. Met kansen op een goede baan. Vandaag en in de toekomst. Maar de wereld om ons heen is instabiel. In deze wereld vergroten we onze veiligheid en welvaart door in Europa samen te werken.

Het is in Europa niet altijd makkelijk om met zoveel landen tot de juiste besluiten te komen. Om effectiever samen te werken zijn twee dingen nodig: **focus en lef**.

Focus op thema's die belangrijk zijn, zoals veiligheid en migratie. Focus betekent ook dat Europa zich richt op grensoverschrijdende uitdagingen en zich niet bemoeit met dingen die landen zelf kunnen regelen. Ook is focus ruimte geven aan bedrijven, bijvoorbeeld om met nieuwe ideeën duurzamer te produceren.

Om in Europa dingen voor elkaar te krijgen is lef vereist. Lef om ambitieuze doelen te stellen en daarin fors te investeren, zoals in de nieuwste technologieën. Maar ook lef om landen aan te pakken die zich niet aan afspraken houden. En lef om coalities te bouwen, zoals de VVD deed bij de EU-Turkije deal om de asielinstroom onder controle te krijgen.

De VVD brengt focus en lef in Europa. Zodat iedereen in Nederland zich vrij en veilig kan voelen.

FOCUS

LEF

1. VEILIGHEID

Nationale veiligheidsdiensten en defensie versterken, en intensiever samenwerken om ons te beschermen in een instabiele wereld

Uitgereisde IS-strijders aan de buitengrens tegenhouden, nationaliteit afnemen en ongewenst verklaren

2. MIGRATIE

Overeenkomsten sluiten over opvang in de regio met landen in Afrika en het Midden-Oosten

Wie niet in Europa mag blijven sneller terugsturen

3. HANDEL EN ONDERNEMEN

Gedoe en belemmeringen voor ondernemers wegnemen, om sneller te kunnen groeien

Inkomenssubsidies in landbouw vervangen door investeringen in duurzame en innovatieve productiemethoden

4. DUURZAME ECONOMIE

Ambitieus doel voor CO2-reductie op Europees niveau, landen bepalen hoe dit te realiseren

Fors investeren in de beste ideeën van bedrijven voor lagere CO2-uitstoot en hergebruik van grondstoffen

5. DIGITALISERING

Groots investeren in veelbelovende doorbraaktechnologieën, zoals kunstmatige intelligentie

Internetgebruikers kunnen zelf bepalen wat er met hun data gebeurt

6. EURO EN FINANCIËN

Zorgen dat lidstaten financiëlen op orde brengen en dat banken risico's verder terugbrengen

Landen aanpakken die financiële afspraken niet nakomen, via een strenger fonds dat controleert en sancties kan opleggen

7. BRUSSEL EN INSTITUTIES

Europese instellingen beperken zich tot kerntaken en besparen kosten

Grote verschuivingen in de begroting van oude naar nieuwe prioriteiten

Samenvatting

Europa in 5 minuten

Wij willen dat iedere Nederlander zich vrij en veilig voelt. Vrij om te zijn wie je bent. Veilig op straat en online. Voor alle Nederlanders die willen meedoen, wil de VVD dat er kansen zijn. Kansen op een goede baan. Kansen om over de grens te ondernemen, te studeren en te reizen.

Door samen te werken in Europa staat Nederland sterker. De wereld is instabiel door conflicten, handelsbescherming en klimaatverandering. Gezamenlijk kunnen we internationale uitdagingen de baas. De VVD ziet de Europese Unie (EU) als een samenwerkingsverband tussen landen, met gemeenschappelijke waarden en duidelijke afspraken als fundament.

Wij zijn en blijven kritisch. Veel Europese politici zijn geneigd zich met steeds meer te bemoeien, en idealen na te streven waar weinig mensen op zitten te wachten. Ook duurt besluiten nemen in Europa vaak lang. Dat lossen wij niet op door aan de zijlijn te schreeuwen dat alles slecht is in Europa. De VVD loopt niet weg, maar stroopt de mouwen op.

De VVD werkt aan een Europa dat zorgt voor meer veiligheid en welvaart. Een Europa dat zekerheid biedt in een instabiele wereld. Daarvoor zijn twee dingen nodig: focus en lef.

Focus op de grote vraagstukken van deze tijd, zoals terrorismebestrijding en controle over migratie. Focus betekent ook dat Europa zich richt op gezamenlijke grensoverschrijdende uitdagingen en zich niet bemoeit met dingen die landen zelf kunnen regelen, zoals het pensioenstelsel. Focus is ook ruimte laten aan bedrijven, bijvoorbeeld om met nieuwe ideeën duurzamer te produceren.

Naast focus is lef nodig. Lef om ambitieuze doelen te stellen en hierin groots te investeren, bijvoorbeeld in digitalisering. Lef om consequent te zijn, vooral naar landen die zich niet aan afspraken houden. En lef is nodig om nieuwe coalities te bouwen, zowel binnen als buiten Europa.

De VVD brengt focus en lef in Europa. We hanteren vijf uitgangspunten, die naast onze liberale beginselen ons kompas vormen in Europa:

- » **Europa doet alleen wat nodig is:** wij willen dat landen zoveel mogelijk zelf regelen. Europa werkt alleen aan problemen die grensoverschrijdend van aard zijn.
- » **Wij komen op voor het Nederlands belang:** samenwerken in Europa moet Nederland veiliger en welvarender maken. Dat geldt voor alle afspraken.
- » **Vrijheid, democratie en rechtstaat zijn het fundament:** dit vormt de basis voor samenwerking in Europa. Europa beschert dit fundament.
- » **Afspraak is afspraak:** wij maken scherpe afspraken en pakken landen aan die zich hier niet aan houden. Afspraken nakomen is noodzakelijk voor wederzijds vertrouwen.
- » **Ruimte voor verschillen en tradities:** wij respecteren dat ieder land haar eigen achtergrond, cultuur en identiteit heeft. Deze verscheidenheid maakt Europa bijzonder. Europa moet niet streven naar één identiteit, maar juist ruimte geven aan lokale verschillen.

De VVD vindt dat Europa zich moet focussen op de volgende zeven thema's:

1) Veiligheid staat voorop

Onze veiligheid staat onder druk, bijvoorbeeld door terrorisme. Terroristen en haatimams zetten we op een zwarte lijst en houden we buiten Europa. Uitgereisde IS-strijders ontnemen we de nationaliteit en verklaren we ongewenst. Europa stimuleert dat veiligheidsdiensten informatie delen. In een wereld met conflicten en machtspolitiek wil de VVD meer investeren in defensie en intensiever samenwerken met andere Europese krijgsmachten om onze slagkracht in de NAVO te vergroten. Ook is een realistisch buitenlandbeleid nodig. Via Europa maakt Nederland een vuist in de wereld.

2) Grip op migratie

Veel mensen maken zich zorgen over ongecontroleerde migratie naar Europa. De VVD wil grip op migratie en een einde maken aan illegale migratie. Iedere vluchteling heeft

---

recht op een veilige plek, bij voorkeur dichtbij huis. We pleiten voor opvang in de regio van herkomst. We ondersteunen dit financieel en waar nodig ontlasten we de regio door vluchtelingen tijdelijk op een legale manier naar Europa te laten komen. Mensen die hier illegaal komen sturen we terug en krijgen een inreisverbod. De Europese grenswacht neemt bewaking van buitenlandse over als een land dat niet op orde heeft. Zo nemen we de prikkel weg voor gevaarlijke overtochten en bestrijden we mensensmokkel.

3) Kansen in een open markt

Met 500 miljoen consumenten moet Europa kansen bieden aan ondernemers om zonder gedoe te groeien. Startups vragen één licentie aan om in heel Europa actief te zijn. Europa sluit handelsovereenkomsten met andere landen, en treedt op tegen landen die afspraken niet nakomen. De VVD ondersteunt boeren om nog duurzamer en innovatiever te worden, en vervangt daarom inkomenssubsidies. Ook investeert Europa meer in innovatie in internationaal transport, zodat we hierin voorop blijven lopen. We stimuleren de internationale uitwisseling van studenten en erkenning van diploma's.

4) Naar een duurzame economie

De overgang naar een duurzame economie vereist de beste ideeën van bedrijven en wetenschap. Dit biedt kansen voor Nederland. Wij kunnen leidend zijn en nieuwe technologieën exporteren. Europa investeert in grootschalige projecten voor duurzame energie en het hergebruik van grondstoffen. Door het CO2-handelssysteem te hervormen stijgt de prijs van CO2. Om te voldoen aan het klimaatakkoord van Parijs verhoogt Europa het doel voor CO2-reductie van 40% naar 55% in 2030. Landen bepalen zelf hoe ze dit doel bereiken. Onze kinderen verdienen het in een schone omgeving op te groeien.

5) Digitaal voorop lopen

Europa wordt een koploper in technologische vernieuwing, zoals kunstmatige intelligentie. Hiervoor zijn grootschalige investeringen nodig in onderzoek, innovatie en digitale infrastructuur. Tegelijk maken we mensen baas over eigen data; internetgebruikers kunnen simpel aangeven met wie en

voor welk doel ze data willen delen. De VVD wil investeren in onze nationale cyberscapaciteit en intensiever samenwerken in Europa. Europa zet brede sancties in tegen daders van digitale aanvallen.

6) Solide banken en financiën

Spaargeld op de bank moet veilig zijn. De euro als stabiele munt bevordert onze handel. Wij willen dat lidstaten en banken zelf hun financiën op orde houden. We maken scherpe afspraken en dwingen deze af. We maken het Europees noodfonds strenger en effectiever. Dit fonds monitort financiën, legt sancties op, en verleent noodsteun onder strenge voorwaarden en in uiterste gevallen. Zo beschermen we de belastingbetalers als een lidstaat financieel in de problemen komt.

7) Focus op kerntaken

De EU wordt slanker en slagvaardiger. De VVD wil de Europese begroting aanpassen aan de nieuwe prioriteiten. Budgetten worden doelmatiger besteed. De Europese Commissie wordt kleiner en richt zich op handhaving van bestaande regels. Het Europees Parlement kan één Commissaris naar huis sturen die zich niet tot kerntaken beperkt. Europese instellingen besparen kosten en versoberen salarissen en onkostenvergoedingen.

Op deze zeven prioriteiten wil de VVD het verschil maken in Europa. Door focus en met lef. Zodat Nederland sterk staat in een veilig Europa. En iedere Nederlander zich vrij en veilig kan blijven voelen.

Inhoudsopgave

Inleiding

1. Veiligheid staat voorop	9
2. Grip op migratie	12
3. Kansen in een open markt	15
4. Naar een duurzame economie	19
5. Digitaal voorop lopen	22
6. Solide banken en financiën	25
7. Focus op kerntaken	28

Inleiding

Er staat iets op het spel op 23 mei. Lokale uitdagingen vragen om internationale oplossingen. De VVD wil samenwerken met Europese landen om onze veiligheid te vergroten, migratie te beheersen, handel en welvaart te bevorderen en CO2-uitstoot te verminderen. Dat lossen wij niet op door aan de zijlijn te schreeuwen dat alles slecht is in Europa. Ook niet door te dromen van één Europa, waarin landen hun eigen identiteit verliezen. We hebben geen behoefte aan schijnoplossingen, maar aan echte resultaten.

Sterker in een instabiele wereld

In een instabiele wereld staat Nederland sterker in een veilig Europa. Gezamenlijk kan Europa optreden tegen de machtpolitiek van Poetin en Erdogan, en minder afhankelijk worden van de VS. Als veiligheidsdiensten nog meer samenwerken kunnen we onszelf beter beschermen tegen terroristen. Migratiestromen door conflicten en bevolkingsgroei in Afrika kunnen we gezamenlijk beheersen door afspraken te maken over opvang in de regio. Door één lijn te trekken kan Europa betere afspraken maken met het Verenigd Koninkrijk en een goede relatie onderhouden na de Brexit. Als economisch blok kan Europa gunstige handelsakkoorden sluiten en tegenwicht bieden tegen de opkomst en handelspraktijken van China. Op al deze manieren biedt Europese samenwerking ons bescherming. Via Europa maakt Nederland een vuist in de wereld.

Tegelijk kunnen we in Europa kansen beter benutten. We hebben in Europa de kennis en het talent om voorop te lopen in CO2-reductie en de nieuwste technologieën. Daarvoor moet Europa scherpe keuzes durven maken in de begroting. Voor ondernemers kunnen we het makkelijker maken om te groeien over de grens. We kunnen Nederlandse boeren ondersteunen bij het ontwikkelen van nieuwe productiemethoden, wanneer we inkomenssubsidies vervangen door investeringen.

Nederland heeft baat bij Europese samenwerking, maar dat wil niet zeggen dat meer Europa altijd de beste oplossing is. De VVD ziet de Europese Unie (EU) als een middel, geen doel op zich. De EU is een vrije markt die kansen biedt en een samenwerkingsverband om internationale problemen op te lossen, gebaseerd op gemeenschappelijke waarden en duidelijke afspraken.

Ons kompas in Europa

We draaien er niet omheen: samenwerken in Europa is niet eenvoudig en gaat lang niet altijd zoals we zouden willen. Het duurt vaak lang om met zoveel landen tot overeenstemming te komen. Landen proberen onder afspraken uit te komen wanneer deze nadelig uitpakken. Veel Europese politici zijn geneigd hun macht steeds verder uit te breiden, ook wanneer mensen daar niet op zitten te wachten. Hier trekken wij een streep; dit is niet het Europa van de VVD.

Om effectiever samen te werken in Europa zijn **focus en lief** nodig. Daarom gebruiken wij vijf uitgangspunten in alles dat wij doen. Samen met onze liberale beginselen vormen deze ons kompas in Europa:

Europa doet alleen wat nodig is

De VVD wil dat landen zoveel mogelijk zelf regelen. Europa houdt zich alleen bezig met gezamenlijke grensoverschrijdende uitdagingen die landen niet alleen kunnen oplossen. Wij pleiten voor een Europa van sterke lidstaten die verantwoordelijkheid nemen, bijvoorbeeld voor hun economie. Omdat Europa geneigd is haar taken en bevoegdheden steeds verder uit te breiden, trapt de VVD waar nodig op de rem. Net als op lokaal en nationaal niveau willen wij in Europa een zo klein mogelijke overheid. Hierbij past een sobere begroting gericht op de belangrijkste prioriteiten.

Wij komen op voor het Nederlands belang

Samenwerking in Europa moet Nederland veiliger en welvarender maken. Iedere afspraak bekijken wij door deze bril. Bij nieuwe maatregelen bekijken we de impact voor Nederlanders. Voor ons staan niet systemen centraal, maar mensen. Wij durven op te komen voor het Nederlands belang.

Vrijheid, democratie en rechtstaat zijn het fundament

De Europese Unie is een gemeenschap van liberale waarden. Vrijheid, democratie en rechtstaat worden beschermd. Door dit fundament kunnen landen elkaar vertrouwen. Als in een land bijvoorbeeld geen neutrale rechtspraak is, loopt een Nederlands bedrijf risico's als het contracten sluit. Ook het beschermen van minderheden is van fundamenteel belang.

Afspraak is afspraak

Alleen door scherpe afspraken te maken kunnen we internationale uitdagingen de baas, zoals veiligheid, migratie en een stabiele munt. Vervolgens moeten landen deze afspraken nakomen en de Europese Commissie deze afspraken handhaven. Europa moet landen aanpakken die zich niet aan afspraken houden. De VVD spreekt landen hierop aan. Streng en consequent. Alleen zo bouwen we aan wederzijds vertrouwen in Europa.

Ruimte voor verschillen en tradities

Wij respecteren dat ieder land in Europa haar eigen achtergrond, cultuur en identiteit heeft. Dit geldt binnen landen ook voor regio's, steden en dorpen. Deze verscheidenheid maakt Europa bijzonder. Europa probeert zich niet op te dringen met één gemeenschappelijke cultuur, dit wekt juist weerstand op. Alleen met gepaste terughoudendheid behoudt Europa draagvlak om internationale problemen op te lossen.

Met dit kompas is de VVD bij uitstek de partij die in Europa dingen voor elkaar krijgt. Hiermee tonen we focus en lef. Dit is nodig om de ambities en maatregelen uit dit verkiezingsprogramma te realiseren. Zo houden we Nederland vrij en veilig in een instabiele wereld.

1. Veiligheid staat voorop

“Zodra het gevoel van onveiligheid ons leven beheert, bereiken terroristen hun doel”

Sjoerd,
ondernemer en
getrouwde met
Alexander

“Je zou denken dat acceptatie van homoseksuelen in onze maatschappij toeneemt, maar in de praktijk valt dat tegen. Op een terras in de zon tegen elkaar aan zitten, lijkt de gewoonste zaak van de wereld. Bij ons kan het leiden tot blikken of nare opmerkingen.

Voorheen ging ik altijd zonder problemen naar de Canal Pride. Ik kan daar écht mezelf zijn. Gewoon, zoals ik thuis of bij vrienden ben. Een aantal jaar geleden waren er grote aanslagen in Europa. Toen vond ik het spannend om naar de Canal Pride te gaan. Je krijgt het gevoel dat een aanslag hier ook zomaar kan gebeuren.

Je moet kwaadwillenden op tijd in de smiezen hebben. Zodra het gevoel van onveiligheid ons leven gaat beheersen, bereiken terroristen hun doel. Samen kunnen en moeten we dat voorkomen.”

ONZE AMBITIE

Sjoerd moet overal in Europa veilig over straat kunnen, en onbezorgd een concert, festival of Pride Parade kunnen bezoeken.

Terroristen bewegen door Europa. Ze kopen wapens in het ene land, rijden over de grens, en plegen een aanslag in een ander land. Daarom werken veiligheidsdiensten in Europa nauw samen tegen terrorisme. We voorkomen dat terroristen en haatimams Europa binnen komen, en dat jongeren online radicaliseren.

De focus ligt op het versterken van nationale veiligheidsdiensten, politie en openbaar ministerie. Hier is nog veel winst te halen. Nationale diensten werken intensiever samen en wisselen onderling informatie uit. Dit is de meest effectieve manier om internationale criminaliteit te bestrijden, zoals drugs-, wapen- en mensenhandel. Ook maakt Europa zich er hard voor dat nationale diensten in alle Europese lidstaten bescherming bieden aan LHBTI's. Geweld en discriminatie richting LHBTI's is onacceptabel.

Militaire slagkracht is vereist om Nederland veilig te houden en voor onze belangen op te komen. Europese landen investeren meer in defensie en werken nauwer samen om de slagkracht te vergroten. Hierbij is speciale aandacht voor cyber (zie hoofdstuk 6). De NAVO blijft de hoeksteen van ons veiligheidsbeleid, maar Europa moet in staat zijn zichzelf te verdedigen en minder afhankelijk zijn van de VS. Nederland beslist te allen tijden zelf of het militairen uitzendt.

Europa voert een realistisch buitenlandbeleid. In eerste instantie lost Europa problemen op met diplomatie. Waar nodig toont Europa lef door sancties op te leggen tegen agressieve regimes en landen die ons van binnenuit proberen te beïnvloeden. Via Europa maakt Nederland een vuist in de wereld.

Door in Europa samen te werken beschermen we ons land. Zodat Sjoerd veilig en onbezorgd naar een festival kan gaan.

Gezamenlijke terorismebestrijding

Terrorisme is niet aan grenzen gebonden, dit tegengaan dus ook niet. Op dit terrein werken Europese landen samen. Door informatieuitwisseling en slimme analyses worden terroristen opgepakt en aanslagen voorkomen. We moeten er alles aan doen het risico op aanslagen zo klein mogelijk te houden.

We voorkomen dat terroristen Europa binnenkomen.

Veiligheidsdiensten werken nauwer samen met migratiediensten om mensen die naar Europa komen te controleren. De VVD zet in op Europese afspraken om de terugkeer van uitgereisde terroristen te voorkomen. Nederland trekt de nationaliteit van uitgereisde IS-strijders in, ook als ze hierdoor staatloos worden. We verruimen de mogelijkheid om uitgereisde IS-strijders uit andere Europese landen ongewenst te verklaren in Nederland.

Online jihadisme wordt streng aangepakt. Individuen kunnen in korte tijd online radicaliseren en overgaan tot geweld. Veiligheidsdiensten en politie werken met internet- en social mediabedrijven tegen online jihadisme. Zij stellen hiervoor gezamenlijke afspraken en protocollen op. Zo moeten nieuwe IS-accounts, -websites en -boodschappen binnen 30 seconden offline zijn gehaald.

Europa treedt op tegen haatimams en ongewenste buitenlandse beïnvloeding. In Europa is geen plaats voor radicale imams die oproepen tot haat en onverdraagzaamheid. Zij komen op een zwarte lijst en komen Europa niet in. We werken samen in Europa om te zorgen dat religieuze instellingen geen financiering ontvangen uit onvrije landen zonder godsdienstvrijheid. Hierbij gaat speciale aandacht naar salafistische moskeeën.

Europa ondersteunt landen om nationale veiligheidsdiensten, politie en openbaar ministerie te versterken. Zwakke schakels in Europa vergroten de veiligheidsrisico's. Waar de kwaliteit van nationale diensten onvoldoende is, stelt Europa experts en middelen ter beschikking om dit te versterken. Voorwaarde voor steun is het effectief terugdringen van corruptie. Europa investeert in diensten die extra kosten maken om snel informatie uit te wisselen.

LHBTI's worden beschermd tegen geweld en discriminatie.

Niet discrimineren op grond van geaardheid of seksuele gerichtheid is een fundamentele waarde in Europa. Inwoners in heel Europa moeten de ruimte hebben om LHBTI-evenementen, zoals een Pride, te organiseren. Nationale en lokale politie- en veiligheidsdiensten beschermen organisatoren en deelnemers bij deze activiteiten.

Aanpakken grensoverschrijdende criminaliteit

Zware criminaliteit versterkt het gevoel van onveiligheid. Geweld en schietpartijen zijn onacceptabel. Criminele bendes werken vaak internationaal. Samenwerking in Europa is nodig om hen op te sporen, op te pakken en op te sluiten.

Politiediensten kunnen makkelijker over de grens

werken. Net als met de Benelux sluit Nederland met meer landen verdragen over de bevoegdheden van politiediensten op buitenlands grondgebied. Zo kunnen agenten ook over de grens criminelen achtervolgen, opsporen en verhoren.

Inzicht in buitenlands bewijsmateriaal wordt versterkt, met name elektronisch bewijs uit andere lidstaten zoals emails en tekstberichten. In meer dan de helft van de strafonderzoeken is deze toegang noodzakelijk. Ook zijn afspraken nodig over toegang tot buitenlandse DNA-databanken.

Bewaartijdlijnen voor data worden verlengd. Vaak wordt vele maanden na een misdrijf pas duidelijk dat bijvoorbeeld een telefoongesprek of treinreis relevant waren. Deze gegevens zijn dan niet meer bewaard. Een nieuwe dataretentiewet met de juiste privacywaarborgen is noodzakelijk.

De aanpak van witwassen, fraude en belastingontduiking

krijgt meer prioriteit. Verdachte geldstromen zijn vaak een ingang om zware criminaliteit en terrorisme op te sporen. In Europa werken politie- en opsporingsdiensten nauwer samen met banken, belastingdiensten en fiscale opsporingsdiensten. Deze zijn verplicht verdachte transacties te melden en worden hieraan gehouden.

Versterken van defensiecapaciteiten

Militaire slagkracht is vereist om onze belangen te verdedigen in een instabiele wereld. Europese landen moeten kunnen ingrijpen in oorlogen en brandhaarden, vooral in naburige regio's. Het is noodzakelijk meer te investeren in defensie en cyber, zeker nu de VS ons aanspreekt op onze verantwoordelijkheid.

Europese landen versterken hun bijdrage aan de NAVO door fors te investeren en intensiever samen te werken.

De NAVO blijft de hoeksteen van ons defensie- en veiligheidsbeleid. De VVD streeft ernaar de Nederlandse defensieuitlegaven te verhogen naar 2% van het BBP. Door operationeel met Europese landen samen te werken vergroot Nederland haar slagkracht. Inkoop, onderhoud en afstoot van materieel doen we meer samen. Dit geldt ook voor militaire opleidingen en training. Het Europees budget voor onderzoek en ontwikkeling wordt groter. Nederland blijft zelf bepalen of, wanneer en onder welke voorwaarden we militairen uitzenden.

Europa investeert in sneller militair transport. Er zijn nu allerlei belemmeringen om militair materieel door Europa te vervoeren. Administratieve procedures worden vereenvoudigd en infrastructuur als wegen en bruggen worden versterkt.

Voor autonome wapens worden internationale normen ontwikkeld. Dit type wapens is uitgerust met kunstmatige intelligentie. Dit kan onze slagkracht en de veiligheid van militairen vergroten, maar ook risico's met zich meebrengen. Deze risico's zijn reden tot zorg. We spreken internationaal met elkaar af wat we acceptabel vinden.

Europa stimuleert eerlijke concurrentie in de defensie-industrie. Een gelijk speelveld bevordert concurrentie en daarmee de kwaliteit van ons defensiematerieel. Maar als andere landen hun defensie-industrie beschermen, hanteert Nederland dezelfde uitzonderingsregels op open concurrentie.

Een realistisch buitenlandbeleid

Grootmachten als de VS, China en Rusland streven op eigen wijze hun belangen na op het wereldtoneel.

De belangen van Nederland kunnen krachtiger worden behartigd als Europa onze boodschap uitdraagt.

Waar Nederland er sterker van wordt, voeren we ons buitenlandbeleid via Europa.

Internationaal kan Europa effectiever namens de lidstaten optreden. Nu houdt één land vaak tegen dat Europa optreedt tegen grootmachten als China en Rusland. Waar het nodig is om Nederland te beschermen, kan Europa besluiten nemen in het buitenlandbeleid met een gekwalificeerde meerderheid. Een uitzondering vormt deelname aan militaire missies; dat bepalen landen zelf.

Waar nodig treft Europa gezamenlijk sancties tegen agressieve grootmachten. Zo is de relatie met Rusland wezenlijk veranderd door annexatie van de Krim en het neerhalen van vlucht MH-17. Nederland blijft unanieme steun vragen van Europa om Rusland ter verantwoording te roepen.

Europa treedt op tegen landen die spioneren en ons van binnenuit beïnvloeden, bijvoorbeeld door bemoeienis met verkiezingen. Organisaties die Europa infiltreren met buitenlandse belangen, registreert Europa als 'agents of influence', zoals de VS en Australië al doen. Ook zet Europa een platform op voor contraspionage, waarin landen intensief samenwerken.

MAATREGELEN MET LEF

- Uitgereisde IS-strijders nationaliteit afnemen en ongewenst verklaren
- Stevig investeren in defensie
- Gezamenlijk sancties treffen tegen agressieve grootmachten

2. Grip op migratie

'Ineens een asielzoekerscentrum in de buurt was niet altijd makkelijk'

Tonny, gepensioneerd en woont naast een asielzoekerscentrum (AZC)

"In het begin werd er geheimzinnig gedaan, we werden als bewoners helemaal niet betrokken. Wat bleek? Een oude legerplaats bij Gilze-Rijen werd omgebouwd tot AZC. Dat was niet altijd makkelijk, er zaten ook mensen bij met slechte bedoelingen. Later verbeterde het, we kregen meer inspraak.

Maar toen er in 2015 extra tenten en caravans werden neergezet, was dat echt wennen. 1500 asielzoekers op een dorp van 7000 mensen, dat is veel hoor. We wonen hier heel landelijk, ineens liepen er zoveel onbekende mensen door de straat.

Ik begrijp goed dat je met je gezin op een veilige plaats wil wonen. Ik zie het als onze verantwoordelijkheid om mensen een veilig thuis te bieden. Maar de asielprocedure kan lang duren, mensen raken ontheemd en ontworteld. Ze zijn erbij gebaat om dichtbij huis te blijven. We kunnen helaas niet hier de hele wereld redden."

ONZE AMBITIE

Veel Nederlanders hebben dezelfde zorgen als Tonny. Door grip te krijgen op migratie wil de VVD deze zorgen wegnemen.

Iedereen die vlucht voor oorlog of geweld heeft recht op een veilige plek. Deze opvang is zoveel mogelijk dichtbij huis, zodat vluchtelingen sneller kunnen terugkeren zodra hun thuissituatie weer veilig is. Met hetzelfde budget kunnen meer vluchtelingen in de eigen regio worden geholpen dan in Nederland.

De VVD wil de prikkel wegnemen om zelfstandig een gevarelijke overtocht te maken naar Europa. Zo voorkomen we verdrinkingen op de Middellandse Zee en ongecontroleerde stromen van mensen.

Deze prikkel neemt Europa weg door te focussen op het steviger bewaken van de buiten grenzen en afspraken te maken met veilige landen in de regio. Mensen die zelfstandig de oversteek maken worden teruggestuurd naar deze veilige landen. Hetzelfde geldt voor illegalen die al langer in Europa verblijven; zij worden vastgezet en kerend terug. In ruil daarvoor ondersteunt Europa veilige landen financieel en stimuleert het handel. Wanneer de asielinstroom naar Europa door afspraken met veilige landen daalt, kan Europa deze landen ontlasten door op een gecontroleerde manier vluchtelingen tijdelijk naar Europa te laten komen.

Op deze manier houdt Europa grip op wie er binnenkomt. Zo kunnen de binnengrenzen open blijven, wat essentieel is voor onze handel en transport. Bovendien kunnen we zo de zorgen wegnemen van Tonny en veel andere Nederlanders.

Opvang in de regio

Vluchtelingen hebben recht op opvang in een veilig land. In de eigen regio kunnen met dezelfde euro meer vluchtelingen opgevangen worden. Om ongecontroleerde migratiestromen te voorkomen moet de prikkel om zonder uitnodiging naar Europa te reizen worden weggenomen. Waar nodig moeten internationale verdragen worden aangepast aan de moderne tijd.

Met veilige landen in de regio sluit Europa overeenkomsten over opvang van vluchtelingen. Iedere vluchteling heeft recht op opvang in een veilig land in de regio. Indien mensen toch naar Europa doorreizen, worden ze teruggestuurd naar een veilig land, zoals is afgesproken met Turkije. Ook worden zij geregistreerd en krijgen ze een inreisverbod voor Europa. Wanneer deze mensen alsnog proberen in te reizen worden ze gestraft. Op deze manier verdwijnt de prikkel om via een gevaarlijke tocht naar Europa te komen.

Europa ondersteunt veilige landen in de regio, met name financieel en door markttoegang. Europa ondersteunt landen waarmee migratieovereenkomsten zijn gesloten in de financiering van opvang, onderwijs, zorg en andere voorzieningen. Ook worden handelsbelemmeringen weggenomen. Europa stimuleert bedrijven die banen scheppen voor vluchtelingen. Daartegenover vermindert Europa de steun aan landen die weigeren een migratieovereenkomst te sluiten.

Veilige landen worden ontlast door vluchtelingen tijdelijk te hervestigen naar Europa. Voorwaarde is dat de ongereguleerde instroom naar Europa sterk is afgenoem. Zo blijft de instroom onder controle. Vluchtelingen die kwetsbaar zijn of relevante vaardigheden hebben komen het eerst in aanmerking. Europese landen die geen vluchtelingen via hervestiging opnemen betalen een boete. Hervestiging zal in plaats van permanent ook vaker tijdelijk zijn; vluchtelingen krijgen tijdelijke opvang in Europa en leren vaardigheden om de eigen regio op te bouwen.

Illegalen kunnen makkelijker worden vastgezet en uitgezet naar veilige landen. Als onderdeel van migratieovereenkomsten maakt Europa afspraken met

herkomstlanden over het terugnemen van illegale onderdanen. Hiervoor organiseert Europa gezamenlijke terugkeervluchten. Uitgeprocedeerde asielzoekers die niet in Europa mogen blijven en weigeren te vertrekken, kunnen worden gestraft. De mogelijkheden om illegalen in vreemdelingenbewaring te stellen worden verruimd. Hierdoor wordt het minder aantrekkelijk om de buitengrens bewaking te omzeilen en illegalen door Europa te reizen.

Sterke buitengrenzen

Vrij reizen in Europa levert voor bedrijven, toeristen en iedereen die aan de grens woont veel voordelen op. Juist omdat de binnengrenzen in Europa open zijn, moeten de buitengrenzen streng worden bewaakt. Dit is nodig om ongecontroleerde migratiestromen naar Europa te voorkomen.

Europa investeert fors in grensbewaking. Verschillende lidstaten hebben moeite hun buitengrenzen te bewaken en vragen Europa om ondersteuning. Door stevig te investeren in het Europees grensagentschap (Frontex) kan Europa deze steun bieden. Het gaat hier zowel om mensen als materieel, zoals boten en camerasytemen.

Frontex (Europees grensagentschap) neemt grensbewaking over indien een land tekortschiet. Ieder land blijft zelf verantwoordelijk voor de bewaking van de buitengrenzen, het controleren van paspoorten en het registreren van personen die asiel aanvragen. Als een lidstaat de buitengrenzen niet goed bewaakt, nemen Europees getrainde grensbewakers van Frontex dit over. De Europese Commissie laat onafhankelijk monitoren of landen hun buitengrenscontroles voldoende uitvoeren.

Europa verbetert registratie aan de buitengrenzen. Iedere asielzoeker die Europa wil binnenkomen wordt geregistreerd en gecontroleerd op vingerafdrukken en reisverleden. Grensbewakers hebben toegang tot Europese databases waarin persoons- en reisinformatie beschikbaar zijn. Inlichtingendiensten voeren veiligheidschecks uit. Aan de buitengrenzen zijn overal dezelfde procedures, waarin snel wordt vastgesteld of iemand recht heeft op asiel of moet terugkeren naar een veilig land in de regio.

Tegen mensensmokkelaars treedt Europa hard op.

Europa zet gezamenlijk operaties op met doorreislanden om mensensmokkel te bestrijden. Nederland zet zich in deze criminelen op internationale sanctielijsten te zetten. Landen aan de Middellandse Zee nemen samen verantwoordelijkheid voor de orde op zee, ondersteund door Europese maritieme operaties. Ngo's en andere organisaties die illegale overtochten faciliteren worden hiervoor bestraft.

Oorzaken van migratie verminderen

De druk op migratie naar Europa zal blijven bestaan. In veel Afrikaanse landen groeit de bevolking zo snel dat jongeren elders op zoek gaan naar kansen. Europa kan handel en ontwikkelingssamenwerking inzetten om migratielidruk te verminderen.

Handel en ontwikkelingssamenwerking (OS) zet Europa

in als onderdeel van migratieovereenkomsten met veilige landen. OS wordt vooral ingezet als onderdeel van migratieovereenkomsten om opvang in de regio te financieren en daar asielprocedures in te richten. De besteding van deze middelen is transparant. Voor deze landen worden handelsbelemmeringen weggenomen, zodat bedrijven meer banen creëren. Ook worden meer visa verstrekt om te studeren en te werken. Landen die niet meewerken aan migratieovereenkomsten en terugkeer van illegale onderdanen, worden gekort op visa, handel, OS en samenwerking op andere terreinen.

Herkomstlanden krijgen betere toegang tot Europese markten. Handel is de meest effectieve manier om bedrijven te stimuleren en jongeren kansen te bieden. Europa

vermindert tarieven en bureaucratische belemmeringen.

Daarnaast bepaalt ieder Europees land of het tekorten op de arbeidsmarkt tijdelijk kan opvangen met migranten.

Deze arbeidsmigranten worden geselecteerd op relevante vaardigheden en keren bij een veranderende arbeidsmarkt weer terug naar hun thuisland.

Ontwikkelingssamenwerking wordt meer gebruikt voor

grensbewaking in herkomst- en doorreislanden. Europa kan de grensbewaking en de bestrijding van mensensmokkel helpen verbeteren met financiering en experts. Zo wordt in een vroeg stadium voorkomen dat kansloze asielzoekers aan een gevaarlijke reis beginnen.

MAATREGELEN MET LEF

- **Overeenkomsten sluiten met veilige landen over opvang in de regio**
- **Investeren in Europese grenswacht, die taken van lidstaten kan overnemen**
- **Illegalen makkelijker vastzetten en terugsturen naar land van herkomst**

3. Kansen in een open markt

'Soms zijn regels helaas onverwacht complex'

Karin,
eigenaar van
Thomas consulting

"Met mijn bedrijf help ik organisaties om duurzaam, maatschappelijk en sociaal verantwoord te ondernemen en investeren. Voedsel en landbouw zijn daarbij mijn specialiteit. Als ondernemer ben ik natuurlijk voorstander van de EU."

Maar soms zijn regels helaas onverwacht complex. In de praktijk blijkt het aannemen van iemand uit een andere EU-lidstaat toch meer papierwerk dan bij een Nederlander. Ook de BTW-regels lijken binnen Europa eenvoudig, maar zijn soms toch ingewikkeld.

Europese subsidies vind ik onduidelijk. Ze zijn moeilijk vindbaar en ik denk dan: waarom moet ik het in Brussel halen? Kan Europa niet gewoon wat minder geld ophalen bij de lidstaten, en dan haal ik de subsidie in Nederland."

ONZE AMBITIE

Ondernemers als Karin moeten zonder gedoe kunnen werken over de grens. Met meer dan 500 miljoen consumenten is Europa één van de grootste economieën ter wereld. Europa moet voor groeiende bedrijven volop kansen bieden. Dit levert banen op in Nederland en versterkt onze regio's aan de Duitse en Belgische grens.

Nederland is een handelsland, we profiteren van open markten. Door gelijke standaarden stimuleert Europa handel. Mensen kunnen in heel Europa diensten aanbieden en worden naar lokale maatstaven betaald. Europa sluit wereldwijd handelsakkoorden en toont lef als landen afspraken niet nakomen. Nederland steunt Europa in een gunstige afwikkeling van de Brexit en streeft vervolgens naar goede handelsrelaties met het Verenigd Koninkrijk.

Nederland is het logistiek middelpunt van Europa en een koploper in transport. Europa versterkt deze positie door te investeren in digitalisering en innovatie. Binnen Europa reizen mensen vaker met snelle treinen in plaats van het vliegtuig.

Nederlandse boeren behoren tot de meest innovatieve in de wereld. Europa ondersteunt deze boeren door investeringen in duurzame en efficiënte productiemethoden. Dit is de beste garantie voor gezond, betaalbaar en duurzaam voedsel.

Door uitwisselingen tussen universiteiten en beroepsopleidingen ontwikkelen talenten zich. Via internationale onderzoeksprojecten bevordert Europa de samenwerking tussen kennisinstellingen. Door de beste ideeën van Europa om te zetten naar nieuwe producten creëren we de banen van de toekomst.

Op al deze manieren versterken we onze economie. Zo zijn er meer kansen voor ondernemers als Karin en voor iedereen die wil meedoen.

Ondernemen over de grens

Nederlandse ondernemers moeten makkelijk kunnen uitbreiden over de grens. Nu lopen ze tegen allerlei belemmeringen aan, omdat regels in ieder land anders zijn. Om te kunnen groeien hebben bedrijven een grote behoefte aan talent en arbeidskrachten. Het wordt in Europa eenvoudiger om dit aan te trekken.

Startups kunnen moeiteloos groeien in Europa. Nu zijn de regels voor startups verschillend per land. Dit maakt het moeilijker om internationaal uit te breiden. Landen moeten één Europese licentie aan startups kunnen uitgeven, waarmee ze in heel Europa actief kunnen zijn.

Bedrijven werken zonder gedoe in meerdere Europese landen. Europa stimuleert dat landen regels afstemmen, bijvoorbeeld over administratie, financiering en rapportages. Europa harmoniseert enkele rechtsgebieden, zoals faillissements- en consumentenrecht. Gelijke regels bij faillissement maken een doorstart eenvoudiger en bieden investeerders meer bescherming. Voor intellectueel eigendom zoals auteursrechten komt één vergunningverlener en toezichthouder voor de Europese markt. Europa toetst de impact van regels voor bedrijven periodiek en schrapt deze waar mogelijk. Het loket voor vragen en klachten over Europese regels wordt versterkt en ook opengesteld voor consumenten.

Bedrijven kunnen makkelijker arbeids- en kennismigranten van buiten Europa aantrekken. Veel bedrijven ervaren een tekort aan mensen met de juiste vaardigheden. Europa ontwikkelt een regeling op basis van een puntensysteem. Inkomen, opleiding, werkervaring en taalvaardigheden bepalen de kans in Europa aan de slag te gaan. Nederland bepaalt zelf wie het toelaat, afhankelijk van vaardigheden die bedrijven nodig hebben. Zo kunnen Nederlandse bedrijven makkelijker talent aantrekken.

Bedrijven krijgen meer toegang tot buitenlandse financiering, ook van alternatieve financiers zoals crowdfunding. Belemmeringen in financiële wetgeving neemt Europa zoveel mogelijk weg. Ook stimuleert Europa fondsen waarmee

verzekeraars en pensioenfondsen in bedrijven kunnen investeren.

Landen blijven verantwoordelijk voor belastingen, maar brengen definities in lijn. De VVD is tegen directe Europese belastingen. Ook bepalen landen zelf belastingtarieven en -grondslagen. Wel stemmen we in Europa definities en processen beter af, bijvoorbeeld voor de BTW. Zo wordt het voor bedrijven simpeler om in meerdere landen belasting af te dragen. Ook ondersteunt Nederland via de OESO het voorkomen van belastingontwijking.

Een open markt voor goederen en diensten

Nederland is een handelsland, door zaken te doen met andere landen verdienen we ons geld. Als bedrijven in Europa moeiteloos goederen en diensten kunnen aanbieden over de grens, biedt dat kansen voor Nederland. Ook na de Brexit heeft Nederland baat bij goede handelsbetrekkingen met het VK.

Europa bevordert handel door gelijke standaarden, zoals op het gebied van duurzaamheid, privacy, ethiek en consumentenbescherming. Zo kunnen Europese bedrijven aan één standaard voldoen in plaats van aan verschillende eisen per land. Omdat Europa één van de grootste economieën ter wereld is, is het voor andere landen aantrekkelijk om zich bij deze standaarden aan te sluiten.

Europa sluit meer handelsovereenkomsten en treedt op tegen landen die afspraken niet nakomen. In deze overeenkomsten staat wederkerigheid centraal; Europese bedrijven hebben minimaal dezelfde toegang tot buitenlandse markten als andersom. Nederland steunt Europa in een gunstige afhandeling van de Brexit. Europa pakt landen aan die zich niet aan afspraken houden. Zolang bijvoorbeeld China haar markt blijft afschermen, zet Europa zich ervoor in dat het geen status krijgt als vrije markteconomie bij de Wereldhandelsorganisatie.

Bedrijven en personen kunnen diensten in heel Europa aanbieden. Zij worden hiervoor naar lokale maatstaven betaald. Nu leidt werken over de grens nog vaak tot veel papierwerk. Er komt een Europese dienstenkaart om dit te versimpelen via een digitaal proces. Andersom gaan tuchtrechtelijke beslissingen tot een beroepsverbod voor heel Europa gelden.

Er komen minder beschermde beroepen. Vijfduizend beroepen zijn beschermd in Europa, van archivaris tot vuurwerkdeskundige. Hierdoor hebben 50 miljoen Europeanen een beschermd beroep. Dit legt drempels op om in het buitenland te werken en diensten aan te bieden. Alleen waar veiligheid, gezondheid of consumentenbescherming in het geding is, zijn nog beschermde beroepen nodig.

Snel en duurzaam vervoer

Nederland is het logistiek middelpunt van Europa, met mainports als Schiphol en de Rotterdamse haven. Dagelijks zorgen duizenden Nederlanders dat wij voorop lopen in deze sector. Door afspraken in Europa te maken wordt verkeer en transport vloeiender en milieuvriendelijker. Hiermee kunnen we onze leidende positie versterken en nog meer banen creëren.

Door digitalisering wordt vervoer en transport efficiënter. Systeem voor vervoer en reisinformatie worden beter op elkaar aangesloten. Zo kunnen reizigers en transporteurs een optimale reis plannen met alle vervoersmiddelen. Door digitalisering van vervoersdocumenten wordt transport efficiënter. Het experiment van de Benelux met een digitale vrachttbrief wordt bij succes in heel Europa ingevoerd.

Europa investeert in baanbrekende innovaties op het gebied van transport, zoals zelfrijdende auto's, drones, bullet trains en de hyperloop. Nieuwe technologieën kunnen ervoor zorgen dat we mensen, containers en pakketjes op een andere manier vervoeren. Dit moet de uitstoot van broeikasgassen verminderen. Daarbij zijn nieuwe regels nodig om veiligheid te garanderen.

Door gelijke standaarden stimuleert Europa internationaal vervoer. In het transport komen gelijke regels rondom rij- en rusttijden, beloning en cabotage. Voor milieuvriendelijke vormen van vervoer, zoals langere vrachtauto's, worden verschillen in regelgeving tussen lidstaten weggenomen. Ook investeert Europa in infrastructuur en technologie voor internationaal watertransport en snelle internationale treinen, zodat mensen binnen Europa vaker de trein nemen.

Er komt een gemeenschappelijk Europees luchtruim. Nu is het luchtruim gestructureerd volgens nationale grenzen, ondanks afspraken hierover. Een gemeenschappelijk luchtruim maakt meer directe routes en kortere vluchten mogelijk. Dit is economisch aantrekkelijk en verlaagt de CO₂-uitstoot.

Transportheffingen mogen niet discrimineren tussen inwoners uit verschillende lidstaten. Tolheffingen, vergunningen en vignetten moeten voor iedereen gelijk zijn. Mensen uit buurlanden meer laten betalen past niet bij de Europese gedachte van vrij verkeer van personen en goederen.

Ondernemerschap stimuleren in de landbouw

De Nederlandse landbouw behoort tot de wereldtop. Door innovatie te ondernemen produceren onze boeren en tuinders hoge kwaliteit voor een betaalbare prijs. Europees landbouwbeleid zet een rem op deze vernieuwing. Dit beleid moet op de schop om meer ruimte te geven aan ondernemende boeren, met respect voor natuur en klimaat.

Europa vervangt inkomenssubsidies stapsgewijs door investeringen in efficiënte en duurzame productiemethoden. Nederlandse boeren zijn vol nieuwe ideeën, bijvoorbeeld door het inzetten van insecten, satellietgegevens en drones. Europa investeert in deze ecologische en technologische innovaties in plaats van vast te houden aan inkomenondersteuning. Plattelandsontwikkeling is een lokale taak en hoeft niet langer Europees te worden gefinancierd.

Boeren en tuinders krijgen meer ruimte om te ondernemen. Op Europees niveau worden doelen en principes vastgesteld, bijvoorbeeld ten aanzien van milieu en voedselveiligheid. Het realiseren van deze doelen wordt overal in Europa gehandhaafd, zodat er een gelijk speelveld is. Vervolgens is het aan boeren zelf om te bepalen hoe ze deze doelen behalen. Dit geeft ruimte voor vernieuwing. Nu wordt vaak met te veel detail voorgeschreven wat wel en niet mag, bijvoorbeeld rondom het gebruik van meststoffen en groene gewasbescherming. Hierin willen wij dat Europa innovatie stimuleert en inspiratie opdoet in landen als Canada.

Europa investeert in biotechnologie. Indien dit bijdraagt aan doelen als duurzaamheid, voedselveiligheid en plantgezondheid stimuleert Europa nieuwe veredelingstechnieken, zoals CRISPR-Cas. Wel moet een ethische discussie plaatsvinden over hoe ver we gaan in het aanpassen van DNA. Europa past standaarden aan om innovatie op een ethische manier mogelijk te maken.

De visserijsector krijgt meer ruimte om te innoveren. De Nederlandse visserij is innovatief, maar Europa beschermt juist traditionele vissers. Europa gaat vissers ondersteunen die investeren in duurzame en productieve methoden, zoals pulsvisserij. Ook schrappt Europa de aanlandplicht, die verplicht om bijvangst mee te nemen aan wal en te vernietigen. Dit leidt nu tot onnodige verspilling.

Meer uitwisseling in onderzoek en onderwijs

Duizenden jongeren studeren in het buitenland. Ze verbreden hun horizon en leggen nieuwe contacten. De banden die worden gelegd zijn ook na de studie waardevol. Buitenlandse talenten blijven hier werken, zetten handel op met het thuisland en promoten Nederland wereldwijd.

Europa investeert in clusters van excellentie, waar universiteiten, bedrijven en de overheid nauw samenwerken. Brainport Eindhoven en Food Valley Wageningen zijn Nederlandse voorbeelden. Door te specialiseren behoren deze clusters tot de wereldtop en trekken ze internationale talenten aan. Wel kunnen clusters nog beter samenwerken over landsgrenzen heen. Europa stimuleert dit door internationale samenwerking als voorwaarde te verbinden aan onderzoeksgelden.

Europa verhoogt het budget voor internationale studiebeurzen. Zo vinden meer uitwisselingen plaats. Deze budgetten worden ook beschikbaar voor beroepsopleidingen. Excellentie studenten kunnen een hogere studiebeurs krijgen om langer in het buitenland te studeren of een duurdere opleiding te volgen.

Studiebeurzen worden meer gekoppeld aan Europese onderzoeks- en innovatieprojecten. Dit stimuleert Europees talent om samen te komen om aan baanbrekende innovaties te werken. Een voorbeeld dat als inspiratie kan dienen is de deeltjesversneller in Zwitserland (CERN).

Meer diploma's worden wederzijds erkend. Universitaire diploma's worden al in heel Europa erkend. Dit bevordert werken over de grens, met name in grensregio's. Ook voor andere opleidingen is wederzijdse erkenning nodig, vooral bij beroepen waar in andere landen veel vraag naar is.

MAATREGELEN MET LEF

- **Invoeren van één Europese licentie voor startups**
- **Optreden tegen landen die zich niet aan handelsafspraken houden**
- **Landbouwsubsidies vervangen door investeringen in duurzame en efficiënte productiemethoden**

4. Naar een duurzame economie

'We kunnen niet nog eens 20 jaar blijven treuzelen'

Jos,
kweker van
potplanten
en eigenaar van
tuindersbedrijf

"In de 40 jaar dat ik tuinder ben, is er veel veranderd. In plaats van aan tussenhandelaren, leveren we nu aan klanten die een specifieke plant bestellen. Er is meer regelgeving, bijvoorbeeld over gewasbeschermingsmiddelen en zuinig energieverbruik.

Duurzaam ondernemen, daar geloven we in. Al 5 jaar telen we kerststerren zonder gewasbeschermingsmiddelen. Bovendien gebruiken we geothermie; we halen warmte uit de grond om kassen te verwarmen. Het is één van de duurzaamste methoden, maar staat nog in de kinderschoenen. Meer innovatie is nodig. En dan is het vervelend dat procedures bij de overheid vaak zo traag gaan.

Ik zeg heel eerlijk: af en toe hebben mensen best een duwtje in de goede richting nodig. Maar nieuwe regels sluiten niet altijd aan op de groene maatregelen die bedrijven zelf al hebben genomen. Dat zorgt ervoor dat verduurzaming stroperig gaat. Geef ons meer ruimte om duurzaam te ondernemen. We kunnen niet nog eens 20 jaar blijven treuzelen."

ONZE AMBITIE

Voor ondernemers als Jos biedt duurzaam ondernemen nieuwe kansen. Door energie en grondstoffen efficiënter in te zetten worden bedrijven winstgevender én onze lucht en natuur schoner. Onze kinderen verdienen het om in net zo'n mooie omgeving op te groeien als wijzelf.

Het tegengaan van klimaatverandering is één van de grote opgaven van deze tijd. Daarvoor is focus nodig op het terugdringen van CO₂-uitstoot. De VVD wil dat Europa het doel van 40% CO₂-reductie verhoogt naar 55% in 2030. Dit is in lijn met het klimaatakkoord van Parijs.

Ieder Europees land draagt relatief evenveel bij aan deze doelstelling en bepaalt zelf hoe het dit doel realiseert. Landen stippelen een pad uit dat betaalbaar en haalbaar is, en voldoende steun heeft. Europa focust op het doel voor CO₂-reductie en legt geen sub-doelen op.

Europa kan dit doel alleen realiseren met de beste ideeën vanuit bedrijven en wetenschap. Hierbij is intensieve samenwerking tussen overheden en bedrijven van belang. Voor Nederland biedt dit volop kansen. Met onze kennis kunnen we voorop lopen in nieuwe technologieën en deze exporteren naar de rest van de wereld. Dit zijn nieuwe banen voor de toekomst.

Europa stimuleert bedrijven met lef door te investeren in grootschalige projecten, belemmerende regels weg te nemen en te zorgen dat de vervuiler betaalt. Europa zet in op meerdere energiebronnen en technologieën, en ondersteunt daarbij de beste ideeën van bedrijven en wetenschap. Dit geldt ook voor initiatieven om het verbruik van grondstoffen te verminderen.

Hiermee worden we structureel minder afhankelijk van olie en aardgas uit Rusland en het Midden-Oosten. Dit versterkt onze positie in de wereld. Zo dragen ondernemers als Jos niet alleen bij aan een welvarender maar ook een veiliger Nederland.

Voluit in de energietransitie

De overgang naar een duurzame energievoorziening is een kans voor Nederland en Europa. Bedrijven en wetenschap ontwikkelen nieuwe technologieën en implementeren deze op grote schaal. Dit zijn nieuwe banen voor de toekomst.

Europa verhoogt het doel voor CO2-reductie, landen bepalen hoe ze hun bijdrage invullen. Europa verhoogt het doel voor CO2-reductie van 40% naar 55% in 2030. Ieder land draagt evenredig bij. Landen bepalen zelf hoe ze dit invullen op een manier die betaalbaar en haalbaar is. Dit is afhankelijk van nationale voorkeuren en de staat van industrie, energiebedrijven, landbouw, gebouwen en woningen. Als het niet lukt om met heel Europa tot een ambitieuzer doel te komen, vormt Nederland een kopgroep met omringende landen die hetzelfde doel omarmen en concrete maatregelen nemen.

Door het handelssysteem voor CO2 te hervormen verhoogt Europa de prijs van CO2-uitstoot. Europa hervormt het systeem door de hoeveelheid emissierechten jaarlijks te verlagen in lijn met de ambitie voor CO2-reductie richting 2030. Hierdoor gaat de prijs omhoog en krijgen energie- en industriebedrijven een sterkere prikkel om de uitstoot te verminderen. Waar mogelijk wordt onderzocht of het handelssysteem kan worden uitgebreid naar meer sectoren. Indien landen hervormingen tegenhouden en zo de Europese CO2-prijs laag houden, introduceert Nederland met een kopgroep van omringende landen een minimumprijs die oploopt tot 2030. Dit geeft zekerheid aan bedrijven om te investeren in duurzame technologie.

Europa investeert meer in onderzoek en innovatie. Om de klimaatdoelen te halen moeten we inzetten op meerdere energiebronnen en technologieën, zoals wind, zonne- en waterenergie, kernenergie, waterstof, aardwarmte en CO2-opslag. Europa kiest niet op voorhand voor een specifieke energiebron of technologie, maar ondersteunt de meest veelbelovende projecten. Europa focust op grote projecten, waarvoor internationale concurrentie en samenwerking nodig zijn. Ook zet Europa geld uit structurfondsen in. Dit kan bijvoorbeeld landen die afhankelijk zijn van kolencentrales helpen de overstap naar duurzame alternatieven te maken. Landen met realistische plannen om aan de 55%-doelstelling te voldoen ontvangen meer steun uit Europa.

Er wordt een Europees energienetwerk ontwikkeld. Energie moet makkelijk van het ene land naar het andere land kunnen stromen. Dit geldt in het bijzonder voor groene elektriciteit. Ook mensen die zelf energie produceren met bijvoorbeeld windmolens en zonnepanelen worden op dit netwerk aangesloten. Europa stimuleert digitale oplossingen die vraag en aanbod samenbrengen. Een gemeenschappelijke energiemarkt vermindert verspilling en vergroot de leveringszekerheid.

Internationaal vervoer en transport worden schoner. Milieueisen voor vervoersmiddelen worden verder aangescherpt. Europa investeert in infrastructuur en technologie om snel treinverkeer tussen Europese steden te stimuleren. Voor vluchten binnen Europa komt er een CO2-heffing, die landen zelf innen en inzetten voor verduurzaming. Daarnaast zet Europa in op wereldwijde afspraken om de CO2-uitstoot van intercontinentale vluchten terug te dringen. Ook voor de zeevaart worden normen voor CO2-uitstoot op globaal niveau aangescherpt.

Circulariteit is een kans

We kunnen duurzamer groeien door afvalstoffen meer te gebruiken als grondstoffen voor nieuwe productie, wat ook wel circulair produceren wordt genoemd. Zo raken schaarse grondstoffen minder snel uitgeput, oceanen minder vervuild en worden minder dier- en plantensoorten bedreigd. Een circulaire economie biedt kansen voor Nederland. Onze ondernemers, boeren en wetenschappers kunnen hierin voorop lopen en nieuwe productiemethoden exporteren naar andere landen.

Europa investeert in circulariteit en past belemmerende regels aan. Europa zet een groter deel van structurfondsen en onderzoeksbudgetten in voor vernieuwende ideeën over circulariteit. Landbouwfondsen worden gekoppeld aan initiatieven van boeren om minder grondstoffen te verbruiken. Regels die waardevolle bijproducten en reststromen als afvalstoffen bestempelen staan hergebruik nu in de weg. Deze regels worden aangepast.

Europa scherpt productstandaarden en -labeling aan.

Milieustandaarden van producten worden stapsgewijs verhoogd, bijvoorbeeld van huishoudelijke apparaten. Daarnaast verduidelijkt Europa de labeling van producten, waardoor consumenten bewust kunnen kiezen voor circulaire alternatieven. Zo kan er meer vraag vanuit de markt ontstaan. Labeling wordt toepast op zoveel mogelijk producten, waaronder complexe producten als mobiele telefoons.

zelf hoe ze aan deze normen voldoen. Europa investeert in grensoverschrijdende initiatieven, bijvoorbeeld om zeeën te zuiveren van plastic en afval. Daarnaast controleert Europa strenger of landen milieustandaarden handhaven. Zo stimuleert Europa biodiversiteit en het behoud van onze natuur.

Aan handelspartners stelt Europa stapsgewijs dezelfde producteisen.

Wanneer Europa lagere eisen stelt aan geïmporteerde producten van buiten Europa ondermijnt dit onze bedrijven en het terugdringen van grondstofverbruik. Europa legt handelspartners daarom stapsgewijs dezelfde standaarden op. Dit moedigt andere landen aan naar een circulaire economie te bewegen. Waar nodig helpt Nederland andere landen door kennis en expertise te delen. Dit biedt nieuwe economische kansen.

Plastic wordt waar mogelijk hergebruikt. Door standaarden geleidelijk aan te scherpen stimuleert Europa om plastic in te zamelen en te recycelen. Op termijn kan Europa het gebruik van plastic afbouwen, wanneer geschikte alternatieven beschikbaar zijn. Ook andere economische grootmachten zetten hierop in.

Circulariteit wordt belangrijker in Europese aanbestedingen.

Europese overheden moeten zelf het goede voorbeeld geven. Vaak zijn kansen nog onbenut, bijvoorbeeld in bouwprojecten. Door circulariteit een zwaarder criterium te maken voor overheidsgebouwen en publieke infrastructuur worden bedrijven aangespoord materialen te hergebruiken.

De kwaliteit van lucht, water en natuur gaat omhoog.

Europa stelt normen op voor een schone natuur, bijvoorbeeld ten aanzien van oppervlaktewater en fijnstof. Landen bepalen

MAATREGELEN MET LEF

- **Europees doel voor CO₂-reductie verhogen van 40% naar 55% in 2030**
- **Fors investeren in onderzoek en innovatie**
- **Aan handelspartners dezelfde producteisen stellen rondom circulariteit**

5. Digitaal voorop lopen

'Zorgtechnologie is een mooi exportproduct, maar als Europa lopen we achter'

Daan,
eigenaar FocusCura,
innovatiebedrijf voor
zorg op afstand

"Onze app geeft patiënten de opdracht vitale waarden als bloeddruk en gewicht te meten en naar de dokter te sturen. Wanneer het algoritme in de app bepaalt dat er een verhoogd risico is, videobelt de zorgverlener met de patiënt. Zo voorkomen we onnodige ziekenhuisbezoeken. Met onze app is de dokter altijd in de buurt."

Privacy is belangrijk, zeker in de zorg. We delen gegevens alleen met de arts. De servers waarop de gegevens staan, bevinden zich in Europa. Het is fijn dat data daar veilig staat en het ook qua wetgeving goed geregeld is. Soms slaan we door, we bouwen als EU nu ingewikkelde ketens. Er zijn naar verluid binnenkort 48.000 privacy officers in Europa, dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Zorgtechnologie is een mooi exportproduct voor Nederland. We kunnen landen om ons heen inspireren. Maar als Europa lopen we achter. We hebben technologie uit de VS en China nodig, maar willen ook onze eigen normen en waarden houden. Goede afspraken zijn dus nodig."

ONZE AMBITIE

Veel bedrijven en organisaties staan voor dezelfde uitdagingen als Daan. Om succesvol te zijn is het nodig om digitaal te innoveren, terwijl de eisen rondom privacy en veiligheid strenger worden. De VVD wil dat ondernemers zoals Daan kunnen floreren. Alleen dan kan Europa digitaal de concurrentie aan en in de toekomst weer voorop lopen in de wereld.

Met focus en lef investeert Europa in veelbelovende doorbraaktechnologieën, zoals kunstmatige intelligentie. Europa selecteert de beste ideeën van bedrijven en wetenschappers, en investeert zodat deze op grote schaal kunnen worden uitgevoerd. Onze digitale infrastructuur is van wereldklasse, zodat supercomputers grote hoeveelheden data kunnen verwerken. Iedereen heeft toegang tot snel internet.

Vrij verkeer van data wordt een vijfde vrijheid in Europa (naast goederen, diensten, personen en kapitaal). Europa neemt barrières weg, zoals eerder door de afschaffing van roaming-tarieven.

Mensen zijn de hele dag online. Bewust via smartphones en laptops, en onbewust via apparaten die zijn aangesloten op internet. Privacy is hierbij van fundamenteel belang. Ieder persoon kan bewust kiezen welke data wordt gedeeld met vrienden, bedrijven en de overheid. Op een duidelijke en eenvoudige manier. Baas zijn over eigen data, dat is een moderne vorm van vrijheid.

Het beschermingsniveau tegen digitale aanvallen wordt verhoogd, met name voor vitale infrastructuur zoals banken en energievoorzieningen. Europese landen werken nauw samen en tonen lef door daders van digitale aanvallen aan te pakken. Zodat wij allemaal veilig zijn, ook online.

Voorop in technologische innovatie

Ontwikkelingen in de digitale wereld gaan razendsnel. Er wordt wel gezegd dat een internetjaar drie maanden duurt. Europa heeft de kennis om technologisch tot de wereltop te horen, maar raakt achter op de VS en China. Het is belangrijk dat Europa weer een voorloper wordt en mede de standaard zet voor een nieuwe technologische golf. Dat brengt miljoenen banen met zich mee. Actie is vereist.

Europa investeert fors in technologische innovatie. Europa richt zich op technologieën die vragen om grootschalige investeringen en Europese samenwerking, zoals kunstmatige intelligentie en quantum computing. Er wordt geïnvesteerd in fundamenteel én toegepast onderzoek, zodat ideeën worden omgezet naar producten en diensten. Ook investeert Europa in digitale infrastructuur. Een voorbeeld is 5G, waarmee apparaten, van babyfoon tot thermostaat, worden verbonden via internet.

Digitale ondernemers kunnen sneller opschalen in Europa. Digitale bedrijven kunnen alleen wereldwijd concurreren als ze snel kunnen groeien in een grote markt. Daarom creëert Europa één licentie waarmee startups actief kunnen zijn in alle landen. Wetten en regels worden hiervoor afgestemd tussen landen, bijvoorbeeld rondom intellectueel eigendom en consumentenbescherming.

Voor bellen en internetten nemen we barrières weg. Door het afschaffen van de roamingtarieven is bellen en internetten goedkoper geworden in heel Europa. Geoblocking wordt in heel Europa opgeheven, waardoor mensen overal toegang hebben tot online programma's en films uit eigen land.

Digitale markten worden beter gereguleerd.

Technologiebedrijven als Google en Facebook kunnen snel een dominante positie verwerven. Europa ziet erop toe dat zij deze positie niet misbruiken; er moet eerlijke concurrentie zijn en nieuwe spelers moeten kunnen toetreden. Europa scherpt de spelregels aan en versterkt haar rol als marktmeester in het digitale domein.

Maatschappelijke data is beschikbaar voor innovatie.

Voorbeelden hiervan zijn data die overheden verzamelen over mobiliteit en energieverbruik. Door deze data beschikbaar te stellen aan bedrijven en kennisinstellingen kunnen zij nieuwe ideeën ontwikkelen. Hier profiteren wij allemaal van.

Ethische en juridische standaarden worden doorlopend aangescherpt. Technologische innovaties brengen ethische vraagstukken met zich mee, bijvoorbeeld rondom privacy en de positie van mensen ten opzichte van robots. In Europa worden normen opgesteld voor een ethische ontwikkeling van technologie, zoals kunstmatige intelligentie. Europa kan zich hierin onderscheiden van grootmachten als de VS en China, en wereldwijd de standaard zetten. Dit kan onze concurrentiepositie versterken.

Baas over eigen data

Nu lijken websites, apps en online diensten vaak gratis, maar worden betaald met data van gebruikers. Mensen moeten bewust kunnen bepalen wat er met deze persoonlijke data gebeurt. Omdat de meeste websites en apps internationaal zijn, zijn afspraken op Europees niveau nodig.

Mensen kunnen bewust bepalen wat er met hun data gebeurt. Als internetgebruikers toestemming geven om data te delen, is het nu vaak onduidelijk wie hier toegang toe heeft. Gebruikers moeten weten waar persoonlijke gegevens staan en wie deze kan gebruiken. Europa zorgt dat mensen hier bewuste keuzes in kunnen maken. Er komt één plek waar ieder persoon kan aangeven welke data mag worden gedeeld, met wie en met welk doel. Hiermee krijgt iedereen een eigen data-ID.

Het wordt eenvoudiger om persoonlijke gegevens te vernietigen. Wanneer iets nu op internet komt, staat het daar in principe voor altijd. Soms heeft iemand spijt dat informatie openbaar is, of heeft een bedrijf of persoon andermans data onterecht gedeeld. Het wordt daarom makkelijker om persoonlijke gegevens te verwijderen. Ook komen er duidelijker regels over de rechten van nabestaanden over persoonlijke gegevens.

Er komt een duidelijke klachtenprocedure voor verkeerd gebruik van persoonlijke gegevens. Indien een bedrijf persoonlijke data onrechtmatig gebruikt of deelt, is vaak onduidelijk hoe mensen een klacht kunnen indienen. Grote bedrijven en organisaties moeten een procedure inrichten voor gebruikers om dit soort klachten in te dienen en schade te verhalen.

Weerbaar tegen cyberaanvallen

Dagelijks vinden digitale aanvallen plaats op mensen, bedrijven, banken en overheidsinstellingen. Dit neemt alleen maar toe. Hackers, criminelen en landen manifesteren zich digitaal. Europese landen moeten zich verdedigen om persoonlijke gegevens, eigendommen en vitale infrastructuur te beschermen.

Europese landen versterken hun cybercapaciteit door te investeren en samen te werken. Cyberaanvallen zijn vaak gericht op staats- en bedrijfsgevoelige informatie. De VVD wil investeren in nationale cyberdiensten. Er zijn stappen gezet naar Europese samenwerking door een gezamenlijke beveiligingsrichtlijn en expertisecentrum voor cyber. Europa intensificeert deze samenwerking en deelt informatie waar mogelijk.

Europa identificeert en bestraft daders van cyberaanvallen. Zowel criminelen als staten komen er te vaak mee weg dat ze schade aanrichten of intellectueel eigendom stelen. Dit is onacceptabel. Om criminelen strafrechtelijk te vervolgen verruimt Europa de toegang tot digitaal bewijs in het buitenland. Ook zet Europa een platform op voor contraspionage, die staten als dader kan identificeren. Europa treedt hard op tegen daders en zet hierbij breed sancties in,

zoals handelsbelemmeringen en diplomatieke maatregelen. Ook via de NAVO kunnen tegenmaatregelen worden genomen.

Voor onze vitale infrastructuur is extra bescherming nodig, bijvoorbeeld voor onze lucht- en zeehavens, spoorwegen, energievoorzieningen en betalingssystemen. Beveiligingsstandaarden worden verhoogd en controles geïntensiveerd. Ook wisselen we meer kennis uit met Europese landen. Europa verruimt de definitie van vitale infrastructuur, zodat bijvoorbeeld toeleveranciers van vitale onderdelen en spoorwegovergangen voor militair transport hier ook toe worden gerekend.

Er komt een certificatiesysteem voor online aangesloten apparaten ('the internet of things'). Steeds meer alledaagse apparaten zijn aangesloten op internet. Deze zijn kwetsbaar voor digitale aanvallen. Europa ontwikkelt een certificatiesysteem met veiligheidsstandaarden die in alle landen wordt gebruikt. Wat niet voldoende veilig is, mag niet in Europa verkocht worden.

Europa bepaalt niet of nieuws nep is, maar meer transparantie is nodig. Een bijzondere vorm van misbruik in het digitale domein is nepnieuws. Europa bepaalt niet of nieuws nep is, omdat dit vrije media kan aantasten. Wel is meer transparantie noodzakelijk. Gebruikers van sociale media moeten eenvoudig de bron van een artikel kunnen zien om te beoordelen hoe betrouwbaar een bericht is.

MAATREGELEN MET LEF

- **Groots investeren in veelbelovende doorbraaktechnologieën**
- **Eén data-ID waar ieder persoon zelf bepaalt wat er met data gebeurt**
- **Sancties treffen tegen daders van digitale aanvallen**

6. Solide banken en financiën

'Ik vind het belangrijk om te sparen voor mijn kinderen'

Karima,
werkende moeder
van twee kinderen

"Mijn kinderen zijn 9 en 11. Ik wil dat ze leren omgaan met geld. Door ze na te laten denken over wat ze met hun zakgeld doen: geef ik alles in één keer uit, of wil ik ergens voor sparen?

Omdat ik uit een gezin kom waar sparen heel lastig was, vind ik het belangrijk om dat zelf wel te doen voor mijn kinderen. Zodat ze later kunnen studeren in het buitenland, of een steuntje in de rug hebben als ze een huis willen kopen. Maar sinds de crisis ben ik toch wat voorzichtiger geworden. De rente is verlaagd en ik moet betalen om mijn geld op een spaarrekening te zetten. Echt de omgekeerde wereld.

Ik wil dat Europa kiest voor stabiliteit, ook als noodzakelijke maatregelen pijnlijk zijn. Europa moet financieel gezond zijn. Hoe moeilijk dat ook is. Wij hardwerkende Nederlanders kunnen niet gaan betalen voor het overeind houden van banken of andere landen."

ONZE AMBITIE

Karima moet zich geen zorgen hoeven maken over haar spaargeld. Ook moet ze niet bang hoeven zijn dat ze als belastingbetaler opdraait voor banken of landen die financieel in de problemen komen.

De VVD wil dat landen verantwoordelijkheid nemen voor hun financiën. Europa focust op het nakomen van financiële afspraken. Waar nodig hervormen landen om de financiën op orde te brengen en economisch veerkrachtiger te worden. Dit biedt nieuwe kansen voor ondernemers. Het is onwenselijk dat stappen worden gezet richting een transferunie, waarin landen elkaar structureel ondersteunen. De VVD verzet zich hier tegen.

Europese banken zijn gezonder dan een paar jaar geleden, maar risico's moeten nog verder worden teruggebracht en beheerd. Als een bank toch in de problemen komt, zijn er duidelijke procedures en een vangnet met strikte voorwaarden. Deze staan niet ter discussie, zodat spaarders en belastingbetalers worden beschermd.

De euro is als stabiele munt goed voor onze handel. Eurolanden moeten afspraken naleven over het begrotingstekort en de staatsschuld. Europa heeft het lef om sancties op te leggen aan landen die zich niet aan afspraken houden.

Het financieel systeem vormt een fundament voor onze economie. Wanneer dit gezond is, durven mensen te kopen en investeren. Europa faciliteert financiële innovaties op een verantwoorde manier, zoals FinTech en cryptomunten.

Tegelijk is ook duidelijk waar Europa niet over gaat. Zo bemoeit Europa zich niet met onze pensioenen. Ook daar moet Karima op kunnen vertrouwen.

Financiën van lidstaten op orde

Net zoals wij thuis ons huishoudboekje op orde hebben, verwachten wij dat landen dit ook doen. Zo hebben we afgesproken dat de staatsschuld maximaal 60% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag zijn en begrotingstekorten niet meer dan 3%. Dit vormt de basis voor een stabiele euro en vermindert het risico dat landen elkaar te hulp moeten schieten. Het is cruciaal dat Europa regels streng handhaaft en sancties durft op te leggen.

Europa versterkt het noodfonds dat financiën van Eurolanden controleert en sancties kan opleggen. Het huidige Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) wordt hervormd tot een strenger en effectiever noodfonds. Dit fonds controleert de financiën van landen en legt sancties op als landen afspraken niet nakomen. Hoe hoger en langduriger de tekorten, des te strenger de maatregelen die het fonds oplegt. Ook worden landen die regels schenden gekort op structurfondsen. Dit stimuleert landen om te hervormen en de financiën op orde te houden.

De belastingbetaler wordt beschermd tegen landen met hoge schulden. In uitzonderlijke situaties kunnen schulden van een land onhoudbaar worden. Op zo'n moment betalen obligatiehouders eerst. Zo draait de belastingbetaler niet op voor risico's die beleggers bewust nemen. Wanneer een land noodsteun nodig heeft, helpt het noodfonds dit land door een zware periode. Het biedt tijdelijke steun onder strenge voorwaarden, zoals het herstructureren van schulden. Deze noodsteun wordt volledig terugbetaald.

Het noodfonds functioneert neutraal op basis van duidelijke en eenvoudige regels. Het fonds wordt bestuurd door de lidstaten. Wanneer landen zich niet aan afspraken houden, volgt automatisch een sanctie. De drempel voor een lidstaat om sancties te ontlopen wordt verhoogd. Een sanctie kan alleen worden verworpen als een gekwalificeerde meerderheid van de lidstaten tegen de sanctie is. Een besluit om noodsteun te verlenen moet door alle lidstaten unaniem worden goedgekeurd.

Verdere maatregelen om risico's of schulden te delen met andere landen zijn onwenselijk. De VVD is tegen eurobonds of een mechanisme om landen automatisch te helpen als de economie tegenzit. Landen moeten zelf verantwoordelijkheid nemen. Daarbij moet duidelijk zijn waar landen zelf over gaan, zoals pensioenen en belastingtarieven.

Spaargeld moet veilig zijn

Banken en andere financiële instellingen zijn sterk met elkaar verweven en moeten risico's beheersen. Door op Europees niveau regels te stellen en toezicht te houden, is het risico op een crisis lager. Mede door de VVD is de afgelopen jaren Europees banken toezicht opgezet, zijn kapitaaleisen verhoogd, en is een mechanisme ontwikkeld waarin beleggers eerst betalen als een bank in de problemen komt. Zo zijn spaarders en belastingbetalers beter beschermd. Maar aanvullende maatregelen zijn nodig.

Europese banken brengen hun balansen verder op orde. Een eerste prioriteit is dat in heel Europa banken hun risico's verder terugbrengen, met name door af te schrijven op slechte leningen. Banken wegen de risico's van staatsobligaties op risicobasis en krijgen een limiet op staatsobligaties uit één land. Zo worden de risico's tussen banken en landen doorgeknipt. Pas nadat deze maatregelen zijn gerealiseerd, worden verdere stappen gezet naar een Europees depositogarantiestelsel.

Spaarders en belastingbetalers worden beschermd tegen probleembanken. Indien een bank in de problemen komt, betalen eerst aandeelhouders en obligatiehouders voordat anderen bijspringen. Om te voorkomen dat een domino-effect ontstaat, zet Europa een vangnet op dat banken zelf financieren. Mocht dit vangnet niet toereikend zijn, dan kan het noodfonds als achtervang fungeren. Hiervoor gelden strenge voorwaarden, zoals unanieme goedkeuring door lidstaten en volledige terugbetaling door banken.

Bedrijven worden voor het aantrekken van financiering minder afhankelijk van banken. Barrières voor ondernemers om in het buitenland financiering te krijgen worden weggenomen, ook van alternatieve financiers zoals crowdfunding en private investeerders. Europa stimuleert investeringsfondsen die verzekeraars en pensioenfondsen in staat stellen om in bedrijven te investeren. Hiermee wordt de Europese kapitaalmarkt sterker. Financiële innovaties, bijvoorbeeld op het terrein van FinTech, worden op een verantwoorde manier gefaciliteerd.

Europa onderzoekt de ontwikkeling van een crypto-euro, als veilige aanvulling op de fysieke euro en bestaande cryptomunten. Nieuwe technologieën, zoals blockchain, kunnen fundamenteel veranderen hoe mensen betalingen en transacties doen. Nu zijn er alleen speculatieve cryptomunten, zoals bitcoins. De VVD wil voorkomen dat gebruikers alleen met cryptomunten kunnen betalen als ze bereid zijn hoge risico's te accepteren. Een crypto-euro uitgegeven door de Europese Central Bank kan een veilig alternatief zijn. Zo geeft Europa ruimte aan innovatie, maar op een veilige en stabiele manier.

Een stabiele munt

Als handelsland heeft Nederland baat bij de euro. De euro heeft laten zien een munt te zijn met een lage inflatie en stabiele wisselkoers. Dit is goed voor onze economie, omdat buitenlandse bedrijven meer handelen en investeren in landen met een stabiele munt. Een gezamenlijke munt vraagt om gezamenlijke afspraken. Europa moet ervoor zorgen dat ieder Euroland deze afspraken naleeft.

Europa past toetredingseisen voor de euro strikt toe en breidt deze uit. Als een nieuw land de euro wil invoeren, moet het land meerdere jaren aan de financiële eisen voldoen. Naast bestaande criteria worden in de toekomst ook het functioneren van de overheid, de mate van corruptie en de concurrentiekraft van de economie meegewogen.

Met uitzondering van het noodfonds blijft de huidige besturing van de Eurozone hetzelfde. Een vaste voorzitter van de Eurozone met een eigen budget en bevoegdheden is onwenselijk. Dubbele petten en parallelle structuren leiden tot meer complexiteit en bureaucratie.

MAATREGELEN MET LEF

- Automatische sancties tegen landen die financiële afspraken niet nakomen
- Strenge voorwaarden voor noodsteun
- Onderzoek naar de ontwikkeling van een crypto-euro

7. Focus op kerntaken

'Ik heb het vermoeden dat in Europa meer wordt gedaan dan nodig'

Klariet,
gepensioneerd en
is kritisch over de
uitgaven van de EU

"Ik ben voor een kleine overheid, je moet zoveel mogelijk aan mensen zelf overlaten. Ik heb het vermoeden dat in Europa meer wordt gedaan dan nodig, omdat mensen er nou eenmaal zitten. Met veel mensen heb je tijd over en ga je zoeken naar dingen om te doen, in plaats van te kijken wat echt nodig is.

Subsidies zijn er in mijn ogen om dingen die veelbelovend zijn over de streep te trekken. In plaats van dat mensen iets bedenken omdat ze er nu eenmaal subsidie voor kunnen krijgen. Geld komt zo niet altijd op de plek waar het moet zijn en ik heb moeite met het uitdelen van geld aan al die kleine dingetjes.

Ik heb het idee dat op Europees niveau dingen bepaald worden die je aan landen zelf moet overlaten. Landen hebben eigen tradities. Die veranderen echt wel in de loop van tijd. Daar moet Europa zich niet van buitenaf mee bemoeien."

ONZE AMBITIE

Klariet moet erop kunnen rekenen dat Europa zich op de noodzakelijke dingen focust, en het budget zuinig en doelmatig besteedt.

Vanuit de Europese begroting wordt minder besteed aan landbouwsubsidies en structurfondsen. Juist meer budget gaat naar actuele uitdagingen als veiligheid en migratie. Landen die even rijk zijn dragen in gelijke mate bij aan de begroting. De begrotingsdiscipline gaat omhoog. Europa geeft minder uit aan personeel en salarissen.

Door sneller besluiten te nemen wordt Europa daadkrachtiger. Dit kan alleen als alle instellingen van de Europese Unie zich focussen op hun kerntaken. De Europese Raad neemt politieke besluiten, op basis waarvan de Europese Commissie nieuwe voorstellen doet. De Europese Commissie richt zich op het uitvoeren van besluiten, het handhaven van afspraken en beperkt zich in het maken van nieuwe voorstellen. Het Europees Parlement controleert. Als een instelling zich met zaken bemoeit buiten haar kerntaken, wordt het teruggefloten door het Europees Parlement en nationale parlementen. Indien het niet lukt om met alle landen tot overeenstemming te komen, kan een kopgroep van landen afspraken maken.

Landen treden pas toe tot de EU als ze meerdere jaren hebben voldaan aan de eisen voor lidmaatschap. Tot die tijd gaat de EU andere samenwerkingsverbanden aan met buurlanden.

Veel mensen voelen een grote afstand tot de EU. De Europese Commissie moet daarom terughoudend zijn in het bedrijven van politiek en vaker verantwoording afleggen in de lidstaten. Nationale parlementen worden intensiever betrokken in Europese besluitvorming. Medewerkers van Europese instellingen werken niet hun hele loopbaan in Brussel, zodat zij voeling blijven houden met mensen in hun land.

Een moderne begroting met nieuwe prioriteiten

Voor Europa veranderen de prioriteiten. Europa kan op diverse thema's besparen, terwijl nieuwe uitdagingen vragen om investeringen. De VVD staat voor een moderne Europese begroting die aansluit op wat er de komende jaren moet gebeuren en die niet groter dan nodig is voor het uitvoeren van kerntaken.

De Europese begroting sluit aan op de nieuwe prioriteiten. Op de grootste kostenposten (landbouw en cohesie- en structuurfondsen) wordt fors bespaard. Een deel van deze besparing gaat naar nieuwe prioriteiten als veiligheid, migratie, innovatie en duurzaamheid. Binnen structuur- en cohesiefondsen gaat meer geld van fysieke naar digitale infrastructuur.

Landen met een gelijk welvaartsniveau dragen in gelijke mate bij aan de Europese begroting. Landen stellen de omvang van hun economie op dezelfde manier vast, inclusief illegale activiteiten, zodat dit van ieder land voor iedereen even inzichtelijk is. Het kan niet zo zijn dat Nederland meer betaalt dan andere Europese landen die even rijk zijn. De nettobetaling van Nederland moet vergelijkbaar zijn met omringende landen.

De inkomsten van de EU bestaan volledig uit contributies van lidstaten. Nu is het systeem een mix van douaneheffingen, BTW-afdrachten en contributies. Dit maakt het ondoorzichtig en complex. De afdracht per land wordt op termijn vereenvoudigd tot een vast percentage van het BNI. Europa heft geen directe belastingen. Dit beperkt het risico van stijgende lasten voor gezinnen en bedrijven.

Via de begroting sporen we lidstaten aan tot het nakomen van afspraken. Landen die zich niet aan afspraken houden rondom overheidsfinanciën en democratie en rechtsstaat, ontvangen minder geld uit structuur- en cohesiefondsen.

Geld beter besteden

Iedere euro moet goed worden besteed en verantwoord. Dat is Europa verplicht aan alle belastingbetalers; mensen die hard werken voor hun geld. Bovendien kan Europa problemen alleen effectief aanpakken, wanneer het geld op een doelmatige manier besteedt.

Europa versterkt de begrotingsdiscipline. De VVD wil een Zalm-norm introduceren in Europa. Dit betekent dat tegenvalters binnen het eigen deel van de begroting worden opgelost. Meevallers gaan naar de algemene middelen en worden aan het einde van de begrotingsperiode teruggestort aan de lidstaten. Een klein deel van het jaarbudgetten kan naar volgend jaar worden overgeheveld. Dit voorkomt onnodige uitgaven om jaurbudget op te maken.

De begroting valt samen met de Europese verkiezingen. De meerjarenbegroting wordt opgesteld vlak na de verkiezingen. Daarvoor wordt de termijn verkort van zeven naar vijf jaar. Zo kunnen actuele voorkeuren van kiezers worden meegenomen in de begroting. De begroting wordt vastgesteld door de Europese Raad en het Europees Parlement. De Commissie speelt hierin een neutrale rol.

Landen worden verantwoordelijk gehouden voor de aanpak van fraude en corruptie. Nu komt te veel Europees geld nog in verkeerde handen terecht. Hier wordt strenger op gecontroleerd. Indien er sprake is van fraude of corruptie, ontvangt een land minder geld uit Europa.

Europa bespaart op administratieve uitgaven en maakt deze transparanter. Het aantal medewerkers bij Europese instellingen wordt teruggebracht. Salarissen en vergoedingen worden versoberd. Voor Europaparlementariërs worden onkostenvergoedingen verlaagd en wordt het verplicht overbodige vergoedingen terug te storten. Het Europees Parlement vergadert alleen nog in Brussel, vergaderweken in Straatsburg worden afgeschaft.

Meer daadkracht in Brussel

Besluiten nemen in Europa is niet eenvoudig; er moet overeenstemming worden bereikt tussen landen met diverse belangen. Ook voelen veel Nederlanders afstand tot Brussel. Ze hebben het gevoel geen invloed te hebben op besluiten. De EU moet slagvaardiger worden en de afstand tot mensen verkleinen.

Europese instituten focussen op kerntaken. De Europese Commissie (EC) richt zich op het uitvoeren en handhaven van wetten en beperkt zich in het maken van nieuwe voorstellen. Het Europees Parlement (EP) richt zich op wetgeving en controle, en is terughoudender in het opstellen van adviesrapporten. Organisaties met beperkte meerwaarde worden afgeschaft, zoals het Economisch en Sociaal Comité.

De Europese Commissie (EC) wordt kleiner en slagvaardiger. De EC wordt gehalveerd naar 14 commissarissen. Binnen de EC worden wetgevings- en handhavingstaken meer gesplitst, zodat commissarissen beter aanspreekbaar worden voor handhaving. De VVD wil niet dat een partijleider uit het Europees Parlement (een zogenaamde Spitzenkandidaat) wordt gekozen tot voorzitter van de EC. De voorzitter van de EC dient politiek neutraal te functioneren.

Het Europees Parlement (EP) kan één Commissaris doen aftreden. Indien een commissaris onvoldoende functioneert of dingen doet buiten zijn kerntaken, kan het EP één commissaris naar huis sturen in plaats van de hele Commissie. Ook komt een commissaris minimaal twee keer per termijn naar ieder nationaal parlement om verantwoording af te leggen.

De VVD stelt een onderzoek voor naar een hervorming van het Europees Parlement (EP). Mensen voelen zich nu beperkt vertegenwoordigd door het EP. Het is daarom

onwenselijk dat het EP doorlopend nieuwe voorstellen doet, vaak leidend tot meer taken voor Europa. Er wordt onderzocht welke hervormingen nodig zijn, zodat het EP zich beperkt tot kerntaken en de verbinding met mensen versterkt. Mogelijkheden om te onderzoeken zijn jaarlijkse gezamenlijke debatten tussen nationale parlementen en het EP over kernthema's en een EP bestaande uit afgevaardigden van nationale parlementen.

Medewerkers van EU-instellingen werken een maximale termijn in Brussel. Na tien jaar voor EU-instellingen te hebben gewerkt, werken mensen minimaal drie jaar voor een organisatie in eigen land. Dit doorbreekt de Brusselse bubbel en versterkt de verbinding van medewerkers met het eigen land.

Strenge eisen aan toetreding

Samenwerking met buurlanden is op meerdere manieren mogelijk. Toetreding van nieuwe landen tot de EU is geen doel op zich. Het aanpakken van grensoverschrijdende uitdagingen staat centraal.

Om toe te treden tot de EU heeft een land meerdere jaren laten zien aan alle criteria te voldoen. Indien een land niet aan de eisen voldoet, kan de EU samenwerking bevorderen via associatieverdragen, vrijhandelsakkoorden en andere partnerschappen. Dit is geen opstap naar lidmaatschap.

Toetreding van Turkije is niet aan de orde. Er zijn talloze criteria waar Turkije niet aan voldoet. Het beweegt al jaren in de verkeerde richting als het gaat om mensenrechten en vrijheden. Door deze beweging schort Europa de pre-accessiefondsen voor Turkije op. Toetreding is verder weg dan ooit.

MAATREGELEN MET LEF

- Flinke verschuivingen in de begroting naar nieuwe prioriteiten
- Introduceren Zalm-norm om begrotingsdiscipline te versterken
- Europees Parlement kan één commissaris doen aftreden

EUROPA IN 10 TWEETS

#

In een instabiele wereld werken we samen in Europa aan meer veiligheid en welvaart. Hiervoor zijn focus en lef nodig.

1

#VVDinEuropa #FocusenLef

2

Europa focust alleen op uitdagingen die landen niet zelf kunnen oplossen.

3

De VVD houdt landen aan afspraken.
Zo bouwen we wederzijds vertrouwen op.
Afspraak is afspraak.

#VVDinEuropa #FocusenLef

4

Nieuwe IS-accounts, websites en boodschappen?
Die moeten binnen 30 seconden offline.

5

Europa maakt zo snel mogelijk afspraken over opvang in de regio in Afrika en het Midden-Oosten.
Laten we het plan-Azmani verder uitvoeren.

#VVDinEuropa #FocusenLef

6

Startups hoeven in Europa maar één keer een licentie aan te vragen. De VVD staat voor ondernemen zonder gedoe.

#VVDinEuropa #FocusenLef

7

Toon lef door voluit te investeren in de beste ideeën van Europa voor duurzame en technologische innovatie.

#VVDinEuropa #FocusenLef

Iedereen moet zelf eenvoudig kunnen bepalen met wie je data deelt. Je bent baas over je eigen data.

8

#VVDinEuropa #FocusenLef

9

De belastingbetaler wordt beschermd tegen landen die hun afspraken niet nakomen.

#VVDinEuropa #FocusenLef

Iedere Eurocommissaris komt minimaal twee keer per termijn verantwoording afleggen in het Nederlands parlement

10

#VVDinEuropa #FocusenLef